

Obsah

Úvod

1. Autismus – pervazivní vývojová porucha	7
1.1. Vývoj názorů na autismus	8
1.2. Zařazení autismu podle klasifikace Světové zdravotnické organizace	9
1.2.1. Biologické základy autismu	9
1.2.2. Autismus a psychotická onemocnění	10
1.2.3. Autismus a mentální retardace	11
1.2.4. Autismus a specifické vývojové poruchy	13
1.2.5. Autismus a jiné poruchy	13
1.3. Vrozené nedostatky u dětí s autismem. Odlišný kognitivní styl dětí s autismem	15
1.3.1. Problémy s chápáním významu, přiřazování významu vnímaným podnětům	15
1.3.2. Problémy s chápáním reality, chápání souvislostí. Hyperrealismus. Dyssymbolismus	16
1.3.3. Problémy s chápáním stavu mysli. Teorie myšlení	17
1.3.4. Problémy s chápáním emocí. Problémy s empatií	18
1.3.5. Problémy s generalizací, problémy se zaměřením na nedůležitý detail	19
1.4. Autistické kontinuum. Triáda postižení	20
1.4.1. Problémy s komunikací	20
1.4.1.1. Formy komunikace	21
1.4.1.2. Funkce komunikace	23
1.4.1.3. Způsoby rozvoje komunikace. Cíle komunikace	23
1.4.1.4. Úskalí verbální komunikace	24
1.4.2. Problémy v sociálních vztazích	26
1.4.2.1. Podskupiny autistického spektra podle sociálního chování	27
1.4.2.2. Hra	29
1.4.2.3. Partnerské vztahy dospělých s autismem. Sexuální chování	30

1.4.2.4. Možnosti rozvíjení sociálních vztahů	30
1.4.3. Problémy představitosti, omezený repertoár zájmů, repetitivní a rituální chování	32
1.4.3.1. Podstata a náprava stereotypního chování	33
2. Individuální hodnocení dětí s autismem	34
2.1. Lékařská diagnóza autismu. Autistické spektrum	34
2.1.1. Poruchy patřící do autistického spektra	35
2.1.2. Medikace	37
2.2. Psychologické hodnocení	37
2.2.1. Posuzovací škály	38
2.2.2. Psychoedukační profily	41
2.2.2.1. Psychoedukační profily (PEP)	41
2.2.2.2. Psychoedukační profily pro dospívající a dospělé (AAPEP)	43
2.2.2.3. Specifické testy	45
3. Strategie a metody výuky dětí s autismem	47
3.1. Cíle výchovně-vzdělávacích programů	47
3.2. Výchovně-vzdělávací postupy a specifické terapie	49
3.3. Výchovně-vzdělávací program TEACCH	53
3.3.1. Strukturovaná organizace prostoru. Odpověď na otázku „Kde?“	53
3.3.2. Odpověď na otázky „Kdy?“ a „Jak dlouho?“	54
3.3.3. Metody výuky	55
3.3.4. Integrace školní a domácí výuky	57
3.3.5. Děti s autismem a školní prostředí	58
3.3.6. Rozvíjení jednotlivých funkčních oblastí	59
3.3.7. Vzájemný vztah mezi funkčními oblastmi	64
3.3.8. Kontrola a přehodnocování vzdělávacích programů	64
4. Problémy chování	66
4.1. Výběr strategií pro nápravu chování. Specifické behaviorální postupy	66
4.2. Hodnocení účinnosti zvoleného behaviorálního programu	69
4.3. Nejčastější problémy chování, pravděpodobné příčiny, možnosti nápravy	69

4.3.1. Repetitivní chování rituály, omezený okruh zájmů	69
4.3.2. Problémy v komunikaci. Problémy v sociálním chování	72
4.3.3. Problémy volného času, hra	74
4.3.4. Agresivní chování	75
4.3.4.1. Sebezraňování	76
4.3.4.2. Agresivní chování vůči jiným	77
4.3.4.3. Agresivní chování vůči věcem	78
4.3.5. Problémy s hygienou	79
4.3.6. Problémy s jídlem	81
4.3.7. Problémy se spaním	82
4.3.8. Úloha rodičů při nápravě nevhodného chování	84
5. Rodina s autistickým dítětem	85
5.1. Stresové faktory v rodině s postiženým autismem	85
5.1.1. Vnitřní faktory stresu	85
5.1.2. Vnější faktory stresu	86
5.2. Prevence stresů v rodině	87
5.3. Terapeutická intervence na pomoc rodinám s autistickým dítětem ..	90
5.3.1. Výběr terapie	90
5.3.2. Překážky účinné rodinné terapie	90
5.3.3. Model fungování rodiny – rodinné krize	91
6. Dospívající a dospělí a autismem	92
6.1. Podmínky dobré adaptace klientů s autismem v pobytových zařízeních	92
6.2. Typy pobytových zařízení pro klienty s autismem z hlediska hloubky a charakteru postižení	93
6.2.1. Skupina samostatných	94
6.2.2. Skupina postižených, kteří se neustále zlepšují	94
6.2.3. Skupina těžce postižených	95
6.3. Pracovní zařazení klientů s autismem	95
6.4. Problémy sexuálního chování	96
6.5. Podmínky úspěšné integrace	96
Použitá a doporučená literatura	98
Přílohy	99